

Το ισχύον ενεργειακό πρόγραμμα ENERGY 2020 (Στασινόπουλος Σπυρίδων, ΜΑ Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών)

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](http://www.pemptousia.gr/?p=161000)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=161000>]

3.4 Το ισχύον ενεργειακό πρόγραμμα ENERGY 2020

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πριν περίπου 6 χρόνια, το 2010 παρουσίασε το μακροπρόθεσμο πλάνο της, πάνω στο οποίο θα κυμανθεί η Ευρωπαϊκή Κοινότητα στην προσπάθεια συγκρότησης μιας ενιαίας ενεργειακής πολιτικής.[20] Με το σχέδιο δράσης (εντάσσεται στο πρόγραμμα Ευρώπη 2020 σαν βασικό μέρος της έξυπνης, διατηρήσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης) «Energy 2020, a strategy for competitive, sustainable and secure energy», η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τοποθετεί αυτή την πολιτική σε ένα θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο, βάζοντας προτεραιότητες, στόχους και εργαλεία επίτευξης αυτών με βασικό γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος. Με την Συνθήκη της Λισαβόνας ο ενεργειακός τομέας άρχισε να απασχολεί περισσότερο τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής

Κοινότητας κάτι που μεταφράστηκε στην προσπάθεια μετατόπισης της άσκησης ενεργειακής πολιτικής από τα κράτη μέλη (περιφερειακό επίπεδο) σε κεντρικό επίπεδο (Ε.Ε). Η ενεργειακή αλληλεξάρτηση των χωρών είναι προφανής μέσα από πολλές μορφές που θα αναλυθούν και κρίνεται επιτακτική η ανάγκη ενιαίας δραστηριότητας. Οι κεντρικοί στόχοι της ενεργειακής πολιτικής (ασφάλεια εφοδιασμού, ανταγωνιστικότητα και αειφορία), είναι και οι βασικοί πυλώνες αυτής της πολιτικής.

Το πλάνο δράσης (Energy 2020) ήταν η απαρχή (και αυτό με το οποίο πορεύεται η ένωση) καθώς ήδη έχουν τεθεί σε ισχύ αναθεωρημένα σχέδια δράσης- χάρτες πορείας ακόμα πιο μακροπρόθεσμα, όπως τα προγράμματα “Energy 2030 & Energy 2050”. Όταν αναφερόμαστε στην ενεργειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ουσιαστικά πρόκειται για τα παραπάνω σχέδια δράσης. Όμως σήμερα η συζήτηση για την ενεργειακή πολιτική επικεντρώνεται στο «Energy 2020», που αφορά το παρόν περισσότερο.

Ξετυλίγοντας το κουβάρι αυτών των προγραμμάτων που φανερώνουν τα βήματα που καλείται να κάνει η Ε.Ε, αναφέρουμε τον γενικό στόχο του σχεδίου Energy 2020, που αφορά την μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά 20%, που μπορεί να φθάσει το 30% εάν οι συνθήκες το επιτρέψουν, αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο 20% και βελτίωση κατά 20% της ενεργειακής απόδοσης. Η επίτευξη αυτών των στόχων συνδέεται γενικότερα με την προσπάθεια αντιμετώπισης των οικολογικών προβλημάτων που σχετίζονται με την

κλιματική αλλαγή, την προστασία του περιβάλλοντος με δράσεις που λαμβάνει ο ανθρώπινος παράγοντας είτε μέσα από τον ρόλο του καταναλωτή, είτε μέσα από την εργασία του σε επιχειρήσεις είτε σε δημόσιο τομέα.

[21]Πιο αναλυτικά το σχέδιο δράσης, υπογραμμίζει την ανάγκη νέας εξισορρόπησης των δράσεων στον τομέα της ενέργειας υπέρ μιας πολιτικής με γνώμονα τη ζήτηση, την ενίσχυση της θέσης των καταναλωτών και της αποδέσμευσης της οικονομικής ανάπτυξης από τη χρήση της ενέργειας. Υποδομές, συγκοινωνίες και επιχειρήσεις πρέπει να λειτουργούν προς όφελος του περιβάλλοντος μέσα από την εξοικονόμηση της ενέργειας, την περιβαλλοντική πιστοποίηση μέσω των προγραμμάτων ISO & EMAS και την διαφοροποίηση προς μη ρυπογόνες ενεργειακές πηγές. Πέρα από το σύστημα εμπορίας εκπομπών, η στρατηγική πρέπει να συμβάλλει στη δημιουργία συνθηκών στην αγορά που να προωθούν μεγαλύτερη εξοικονόμηση ενέργειας και περισσότερες επενδύσεις σε χαμηλές εκπομπές άνθρακα, την εκμετάλλευση μεγάλης ποικιλίας κεντρικών και αποκεντρωμένων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και τη χρήση ζωτικών τεχνολογιών για την αποθήκευση ενέργειας.

[22]Σύμφωνα με το επίσημο έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αφορά το πρόγραμμα Energy 2020, η νέα ενεργειακή στρατηγική εστιάζεται σε πέντε προτεραιότητες:

1. Υλοποίηση μιας ενεργειακά αποδοτικής Ευρώπης,
2. Δημιουργία μιας πραγματικά πανευρωπαϊκής ενοποιημένης αγοράς ενέργειας,
3. Ενίσχυση της θέσης των καταναλωτών και επίτευξη του υψηλότερου επιπέδου ασφάλειας και προστασίας από κακόβουλες ενέργειες,
4. Επέκταση της ηγετικής θέσης της Ευρώπης στην ενεργειακή τεχνολογία και καινοτομία,
5. Ενίσχυση της εξωτερικής διάστασης της ενωσιακής αγοράς ενέργειας.

1) Η πρώτη προτεραιότητα σχετίζεται με την ανάγκη της εξοικονόμησης ενέργειας σχεδόν 20% μέχρι το 2020 μέσα από την κατάρτιση μιας νέας στρατηγικής ενεργειακής απόδοσης που θα επιτρέψει στα κράτη μέλη να αποσυνδέσουν περαιτέρω τη χρήση της ενέργειας από την οικονομική τους ανάπτυξη. Η ενεργειακή απόδοση είναι ο οικονομικά αποτελεσματικότερος τρόπος για να περιοριστούν οι εκπομπές, να βελτιωθεί η ασφάλεια και ανταγωνιστικότητα του ενεργειακού εφοδιασμού, να καταστεί η κατανάλωση ενέργειας πιο προσιτή στους καταναλωτές καθώς και για να δημιουργηθούν θέσεις απασχόλησης. Για να γίνουν πράξη οι άνω στόχοι πρέπει τα κράτη-μέλη ακολουθώντας την στρατηγική της Ε.Ε να επιτηρούν την σωστή εφαρμογή δράσης επιχειρήσεων, κτιριακών

υποδομών, δικτύου μεταφορών κ.α. Μέσα στο πλάνο περιγράφονται αυτά που πρέπει να γίνουν σε ξεχωριστά πεδία δράσης ώστε μακροπρόθεσμα να παρουσιαστούν οφέλη.

Πιο αναλυτικά αναφέρεται η έμφαση στον τομέα βιομηχανικής παραγωγής με ανάπτυξη καινοτόμων και ενεργειακά φιλικών τεχνολογιών κατά την διαδικασία της παραγωγής. Η παραγωγή προϊόντων πρέπει να στηρίζεται στα συστήματα ενεργειακής διαχείρισης μέσα από συνεχείς ελέγχους περί ακολουθίας των διεθνών κανονισμών, στην χρήση νέων τύπων οχημάτων στο πεδίο των μεταφορών (υβριδικά, ηλεκτροκίνητα κ.α) με σταδιακή απεξάρτησή τους από το αργό πετρέλαιο, στην κατασκευή κτιρίων/υποδομών με πρότυπα σχετιζόμενα άρρηκτα με την προστασία του περιβάλλοντος. Βεβαίως για την πραγματοποίηση, καθολικά, όλων αυτών των δράσεων και με δεδομένο πως δεν έχει σχηματιστεί ενιαία ενεργειακή πολιτική ακόμα, γίνεται σαφές πως ο ρόλος των εθνικών σχεδίων δράσης των κρατών, τα οποία και γνωρίζουν ακριβώς τις ανάγκες τους, είναι ιδιαίτερα σημαντικός στο συνολικό πλάνο.

2) Η δεύτερη βασική προτεραιότητα του Energy 2020, είναι ο σχηματισμός μιας ενιαίας ενεργειακής αγοράς. Στα πλαίσια της «κοινής αγοράς» με την ελεύθερη διακίνηση αγαθών και υπηρεσιών, η εφαρμογή και στον ενεργειακό τομέα, αποτελεί ζήτημα ύψιστης σημασίας. Τροχοπέδη στην επίτευξη αυτής της προτεραιότητας αποτελεί το ζήτημα του υψηλού ανταγωνισμού και η ανακολουθία σε κανόνες. Ο συγκεντρωτικός χαρακτήρας των αγορών αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας δεν ευνοεί το «άνοιγμα» των αγορών περαιτέρω. Η εξάρτηση των εθνικών οικονομιών από τις αγορές αυτές, πολλές φορές φέρνοντας εταιρείες και χώρες σε σχεδόν μονοπωλιακή θέση (πχ Gazprom, Ρωσία), δεν συναινεί στην ύπαρξη μιας κοινής ενεργειακής αγοράς.

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει το θεσμικό πλαίσιο της ΕΕ καθώς ο έλεγχος περί εναρμόνισης με τους κανόνες, η παροχή κινήτρων και πριμοδοτήσεων όπου είναι δυνατόν και η χρηματοδότηση εταιρειών ή εθνικών προγραμμάτων πάνω σε τεχνικά ζητήματα είναι ικανά να τονώσουν την ενεργειακή παραγωγή των κρατών-μελών, σύμφωνα πάντα με τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Στο σχέδιο “Energy 2020 “ περιγράφεται σε αυτό το σημείο η ανάγκη βελτίωσης των τεχνικών και όχι μόνο υποδομών, ώστε και η μεταφορά ενέργειας στην εδαφική περιοχή της ένωσης να γίνεται καλύτερα αλλά και να προωθηθεί με πιο αποτελεσματικό τρόπο το πλάνο για την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Για παράδειγμα τα μεγάλης κλίμακας έργα αιολικών πάρκων στον

Βορρά και ηλιακών εγκαταστάσεων στον Νότο απαιτούν αντίστοιχες γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας ικανές να μεταφέρουν την εν λόγω πράσινη ηλεκτρική ενέργεια σε περιοχές υψηλής κατανάλωσης. Στη βάση αυτή ορίστηκαν θεσμικά πλαίσια ώστε να παρατηρηθεί σύμπνοια συμφερόντων για το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα στις επενδύσεις που πρέπει να γίνουν. Οι αποφάσεις για επενδύσεις εξαρτώνται κυρίως από τους φορείς της αγοράς (ενεργειακές εταιρείες, διαχειριστές συστήματος και καταναλωτές), η δημόσια πολιτική παίζει αποφασιστικό ρόλο στη δημιουργία σταθερού και διαφανούς πλαισίου για τις επενδυτικές αποφάσεις, η αναγκαία χαλάρωση διοικητικών και γραφειοκρατικών διαδικασιών θα βοηθήσει στην αμεσότερη επαφή όλων των εμπλεκόμενων μερών.

[23]Ο Οργανισμός Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER) και των νέων δικτύων διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και αερίου (ENTSO-E και ENTSO-G) συγκροτήθηκαν στην προσπάθεια περαιτέρω ενοποίησης του συγκεκριμένου τομέα. Η διατήρηση και η προσέλκυση νέων επενδύσεων πάνω σε δίκτυα και στους τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας, του αερίου, του πετρελαίου αποτελεί μείζον ζήτημα για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Σημαντικό κεφάλαιο στην επίτευξη αυτής της προτεραιότητας είναι η χαρτογράφηση της Ευρωπαϊκής υποδομής μέχρι και το 2030, η οποία και έχει ανατεθεί, σύμφωνα με το πλάνο στα (ACER) & (ENTSO-E και ENTSO-G). Έτσι θα φανερωθούν οι όποιες αδυναμίες παρατηρούνται στο τομέα αυτό με στόχο κανένα κράτος- μέλος να μην είναι απομονωμένο από την ενεργειακή δραστηριότητα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

(συνεχίζεται)

[20] COM(2010) 639 final, COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Energy 2020 A strategy for competitive, sustainable and

secure energy , Brussels, 10.11.2010

[21] COM(2010) 639 final ,Energy 2020 A strategy for competitive, sustainable and secure energy, p.p 3-6

[22] COM(2010) 639 final , Energy 2020 A strategy for competitive, sustainable and secure energy, p.p 7-23

[23] COM(2010) 639 final , Energy 2020 A strategy for competitive, sustainable and secure energy, p.p 13-14